

Adviesvraag concessie-aanpassing in verband met de vergoeding voor het uitstellen van de tariefverhoging (motie Bikker) van NS in 2024 en de herijking van het studentenreisproduct (motie Krul)

Datum: 16 april 2024

Kenmerk: IENW/BSK-2024/120868

Bijlage: Concept wijzigingsbesluit

Geachte vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties,

De staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat is voornemens om artikel 70b van de concessie voor het hoofdrailnet te wijzigen. Met deze aanpassing wordt het volgende beoogd:

1. Vergoeding aan NS ter compensatie van het uitstellen van de tariefsverhoging van NS in 2024;
2. Vergoeding aan NS ter compensatie van de herijking van het studentenreis-product.

Conform artikel 27 van de Wet personenvervoer 2000 vraag ik hierover uw advies.

Ad 1. Uitstellen van de stijging van de tarieven voor NS in 2024 (motie Bikker)

Met mijn brief van 13 december 2023 (IENW/BSK-2023/IENW/BSK-2023/366981) heb ik u hierover reeds advies voor gevraagd. Met uw brief van 12 januari 2024 (Locov 2023-9743) heeft u aangegeven volledig in te stemmen met de voorgestelde wijziging.

Om praktische redenen is deze concessiewijziging samengevoegd met de voorgenomen concessiewijziging in het kader van de herijking van het studentenreisproduct en wordt deze dus opnieuw voor advies aan u voorgelegd. Inhoudelijk zijn er geen wijzigingen doorgevoerd.

Ad 2. Vergoeding aan NS in het kader van de herijking van het studentenreisproduct (motie Krul)

In 2023 hebben het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en OV-vervoerders een contractueel herijkingsonderzoek uitgevoerd naar de bijdrage die OCW aan deze vervoerders betaalt voor het studentenreisproduct. Dit onderzoek meet eens in de drie jaar het gemiddelde reisgedrag (kilometers) voor de verschillende kaartsoorten van het studentenreisproduct. Op basis van dit onderzoek worden de kaartprijzen die OCW betaalt driejaarlijks herijkt. De decentrale overheden en vervoerders hebben na het bekend worden van de uitkomsten van dit onderzoek grote zorgen geuit over de mogelijke nadelige bijstelling van circa €207 miljoen op de bijdrage van OCW voor het studentenreisproduct voor 2024 en verder. Daarvan is € 96,8 miljoen voor NS beschikbaar.

In het licht van de motie Krul C.S. heeft het kabinet besloten om de middelen die als gevolg van de herijking vrijvallen op de begroting van OCW eenmalig aan te wenden voor ondersteuning van het OV in 2024. De vrijgevallen middelen zijn overgeheveld van de OCW-begroting naar de IenW-begroting.

Voor de uitvoering van beide moties is een aanpassing van de concessie nodig, vormgegeven als Besluit tot wijziging van de concessie voor het hoofdrailnet 2015-2025 (zie bijlage 1).

Ik vraag u om binnen uiterlijk zes weken na dagtekening van deze brief uw advies uit te brengen over de voorgenomen wijziging van de huidige vervoerconcessie.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en zie uw advies graag tegemoet. Uiteraard zijn mijn medewerkers bereid uw vragen te beantwoorden en een nadere toelichting te geven.

Hoogachtend,

DE DIRECTEUR OPENBAAR VERVOER EN SPOOR,

Ir. W.H.B. (Wino) Aarnink

Bijlage 1– Concept Besluit tot wijziging van de concessie voor het hoofdrailnet (2015-2025) in verband met de uitvoering motie Bikker C.S. en ter compensatie herijking studentenreisproduct

Gelet op de artikelen 20, eerste lid, 32, eerste en tweede lid en 64, eerste lid, van de Wet personenvervoer 2000;

Gehoord de consumentenorganisaties vertegenwoordigd in het Landelijk Overleg Consumentenbelangen Openbaar Vervoer (advies van);

Overwegende dat N.V. Nederlandse Spoorwegen dit besluit houdende wijziging van de op 15 december 2014 verleende concessie voor het hoofdrailnet heeft aanvaard;

BESLUIT:

Artikel I

Na artikel 70a van de concessie voor het hoofdrailnet (2015-2025) wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 70b (Vergoedingen voor niet doorvoeren van inflatiecorrectie en tariefstijging en ter compensatie van gevolgen van herijking studentenreisproduct)

1. NS ontvangt op aanvraag van de concessieverlener eenmalig een vergoeding ter compensatie van de omzetsderving vanwege de uitvoering van de motie van het Tweede Kamerlid Bikker C.S. (kamerstukken II 2023/24, 36410, nr. 29) waardoor de prijzen van de reisrechten niet mogen stijgen om het indexatiegat voor de jaren 2023 en eerder gedeeltelijk te dichten en waardoor de reguliere jaarlijkse tariefstijging voor 2024 niet mag worden doorgevoerd.
2. NS zal de vergoeding in het eerste lid alleen ontvangen indien de prijzen van de reisrechten voor het jaar 2024 niet stijgen.
3. NS ontvangt op aanvraag van de concessieverlener eenmalig een vergoeding ter compensatie van de inkomstenderving ten gevolge van de

herijking van de financiële bijdrage van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap(OCW) voor het studentenreisproduct.

4. De vergoedingen, bedoeld in het eerste en derde lid, voldoen aan de eisen ten aanzien van compensatie op grond van verordening nr. 1370/2007 van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 23 oktober 2007 betreffende het openbaar personenvervoer per spoor en over de weg en tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 1191/69 van de Raad en Verordening (EEG) nr. 1107/70 van de Raad (PbEU 2007, L 315).
5. De vergoedingen, bedoeld in het eerste en derde lid, worden als een subsidie op grond van artikel 22, eerste lid, van de wet, aan NS verleend. In de subsidiebeschikking kunnen nadere voorwaarden worden opgenomen. Deze voorwaarden kunnen in ieder geval betrekking hebben op het daadwerkelijk uitblijven van tariefstijging voor alle reisrechten en op de verantwoording van de besteding van de vergoeding.

Artikel II

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na ondertekening van dit besluit.

DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,

drs. V.L.W.A. Heijnen

Mededeling

Op grond van de Algemene wet bestuursrecht kunnen belanghebbenden een bezwaarschrift indienen tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop dit is bekendgemaakt. Het bezwaarschrift moet worden gericht aan de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat, ter attentie van Hoofddirectie Bestuurlijke en Juridische Zaken, afdeling Algemeen Bestuurlijk-Juridische Zaken, postbus 20901, 2500 EX Den Haag.

Het bezwaarschrift dient te zijn ondertekend en ten minste te bevatten:

- a. naam en adres van de indiener;

- b. de dagtekening;
- c. een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaarschrift zich richt (datum en nummer of kenmerk);
- d. een opgave van de redenen waarom men zich met het besluit niet kan verenigen;
- e. zo mogelijk een afschrift van het besluit waartegen het bezwaarschrift zich richt.

Het niet voldoen aan deze eisen kan leiden tot niet-ontvankelijkheid van het bezwaarschrift.

Een bezwaarschrift kan uitsluitend per gewone post en niet per e-mail worden ingediend. Machtigt u iemand om namens u bezwaar te maken? Stuur dan ook een kopie van de machtiging mee. Bij indiening van een bezwaarschrift namens een rechtspersoon, dient u documenten mee te sturen (origineel uittreksel uit het handelsregister en/of een kopie van de statuten van de rechtspersoon) waaruit blijkt dat u bevoegd bent namens de rechtspersoon op te treden.

TOELICHTING

Met de onderhavige wijziging van de concessie voor het hoofdrailnet (2015-2025) is een nieuw artikel 70b in de concessie opgenomen. Door dit artikel is geregeld dat de concessieverlener vanwege de hieronder beschreven ontwikkelingen NS een subsidie zal geven.

Een subsidie (compensatie) aan een openbaarvervoerbedrijf die voldoet aan de PSO-verordening, is géén staatssteunmaatregel en behoeft om die reden niet ter goedkeuring te worden voorgelegd aan de Europese Commissie.

Ontwikkeling 1. Uitvoering van motie Bikker C.S.

De aanleiding voor het eerste lid van artikel 70b, opgenomen in de onderhavige wijziging van de concessie, is de aangenomen motie van Tweede Kamerlid Bikker C.S. Met die motie wordt de regering onder meer verzocht de voorziene prijsstijging bij NS in 2024 te voorkomen en voor 120 miljoen incidenteel te dekken binnen de begrotingen van Infrastructuur en Waterstaat en het Mobiliteitsfonds. Om uitvoering aan deze motie te geven is door de onderhavige wijziging in de concessie de mogelijkheid opgenomen voor NS om aan de concessieverlener voor het jaar 2024 een vergoeding aan te vragen voor de derving van binnenlandse reizigersinkomsten (inclusief de voorgenomen extra tariefsverhoging van 3,5% voor het jaar 2024 (Kamerstukken II 2022/23, 29 984, nr. 1126.) en exclusief inkomsten uit het OV-Studentenkaartcontract), die het gevolg is van uitvoering van de motie van Tweede Kamerlid Bikker C.S.. De voorgenomen concessiewijziging om 3,5% extra tariefruimte toe te staan per 1 januari 2024 is ter advisering op 6 september jl. voorgelegd aan de Consumentenorganisaties. Door de uitvoering van de motie op de wijze van het onderhavige wijzigingsbesluit is de voorgenomen concessiewijziging ten behoeve van de extra tariefruimte niet meer noodzakelijk omdat de hoogte van het subsidiebedrag rekening houdt met het niet doorgaan van de extra 3,5% tariefstijging.

Ontwikkeling 2. Herijking bijdrage OCW voor studentenreisproduct

In 2023 hebben het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en OV-vervoerders een contractueel herijkingsonderzoek uitgevoerd naar de bijdrage die OCW aan deze vervoerders betaalt voor het studentenreisproduct. Dit onderzoek meet eens in de drie jaar het gemiddelde reisgedrag (kilometers) voor de verschillende kaartsoorten van het studentenreisproduct. Op basis van

dit onderzoek worden de kaartprijzen die OCW betaalt driejaarlijks herijkt. De decentrale overheden en vervoerders hebben na het bekend worden van de uitkomsten van dit onderzoek grote zorgen geuit over de mogelijke nadelige bijstelling van circa €207 miljoen op de bijdrage van OCW voor het studentenreisproduct voor 2024 en verder. Daarvan is € 96,8 miljoen voor NS beschikbaar (Kamerstukken II 2023/24, 23 645, nr. 819.).

In het licht van de motie Krul C.S. (Kamerstukken II 2023/24, 31 524, nr. 581.) heeft het kabinet besloten om de middelen die als gevolg van de herijking vrijvallen op de begroting van OCW eenmalig aan wenden voor ondersteuning van het OV in 2024. De vrijgevallen middelen op de OCW-begroting zijn overgeheveld van de OCW-begroting naar de IenW-begroting IENW/BSK-2023/349016).

Met de onderhavige wijziging van de concessie (artikel 70b, derde lid) is voorzien in de mogelijkheid om NS een subsidie te geven om de financiële gevolgen van bovengenoemde herijking te compenseren. De hoogte van de subsidie zal in de subsidiebeschikking worden vastgelegd. Voor het bepalen van de omvang van de derving is het verschil berekend tussen de vergoeding die vervoerders van OCW ontvangen inclusief de herijkingsaanpassing en zonder die aanpassing (alsof de herijking niet heeft plaatsgevonden). Daarmee is het bedrag voor NS bepaald op € 96,8 miljoen voor 2024.

DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,

drs. V.L.W.A. Heijnen